

Lovforslag nr. L 26

Folketinget 2014-15

Fremsat den 8. oktober 2014 af ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold (Manu Sareen)

Forslag

til

Lov om ændring af adoptionsloven

(Adgang for samlevende til at adoptere sammen)

§ 1

I adoptionsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 392 af 22. april 2013, som ændret ved § 24 i lov nr. 647 af 12. juni 2013, § 2 i lov nr. 652 af 12. juni 2013 og § 8 i lov nr. 552 af 2. juni 2014, foretages følgende ændringer:

1. I § 4 a, stk. 2, indsættes efter »ægtefælles«: »eller samlevers«.

2. I § 5, stk. 1, indsættes efter »gift«: »eller samlevende«.

3. I § 5, stk. 1, indsættes efter »ægtefælle«: »eller samlever«.

4. I § 5, stk. 2, indsættes efter »ægtefæller«: »eller samlevende«.

5. I § 5 a, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Tilsvarende kan en samlever adoptere den anden samlevers barn eller adoptivbarn.«

6. I § 5 a, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter »ægtefælles«: »eller samlevers«.

7. I § 5 a, stk. 2, 2. pkt., indsættes efter »omstødelse«: »eller er samlivet ophævet«.

8. I § 8, stk. 1, ændres »ægtefælle eller partners« til: »ægtefælles eller samlevers«.

9. I § 16, stk. 2, ændres »ægtefællerne eller de tidligere ægtefæller« til: »ægtefællerne, de tidligere ægtefæller, de samlevende eller de tidligere samlevende«.

10. I § 20, stk. 1, indsættes efter »ægtefæller«: »eller samlevende«.

11. I § 29, stk. 1, indsættes efter »ægtefælle«: »eller samlevers«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2015, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 5, stk. 1, i adoptionsloven, som ændret ved § 1, nr. 2 og 3, i denne lov, finder ikke anvendelse på ansøgninger om adoption, der er indgivet før lovens ikrafttræden af en ansøger, der har en samlever, og som ved lovens ikrafttræden ikke er færdigbehandlet. For sådanne ansøgninger finder den hidtil gældende regel i § 5, stk. 1, i adoptionsloven anvendelse.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning og baggrund
 - 1.1. Indledning
 - 1.2. Baggrund
2. Adgang for samlevende til at adoptere
 - 2.1. Gældende ret for ægtefæller
 - 2.2. Gældende ret for samlevende
 - 2.3. Ministeriets overvejelser
 - 2.4. Den foreslåede ordning
3. Ligestillingsmæssige konsekvenser
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
6. Miljømæssige konsekvenser
7. Administrative konsekvenser for borgerne
8. Forholdet til EU-retten
9. Hørte myndigheder, organisationer m.v.
10. Sammenfattende skema

1. Indledning og baggrund

1.1. Indledning

Under hensyn til udviklingen i familiemønstrene siden 1972, hvor adoptionsloven trådte i kraft, foreslås det med dette lovforslag, at der indføres adgang for samlevende par til at adoptere sammen på lige fod med ægtefæller, herunder adoptere samleverens barn eller adoptivbarn (stedbarns-adoption).

Med lovforslaget ændres en række af adoptionslovens bestemmelser, således at samlevende par, uanset køn, kan adoptere sammen, når de har levet sammen i et ægteskabs-lignende forhold af en vis varighed. Samtidig indføres et krav om, at samlevende par skal adoptere sammen, når betingelserne herfor er opfyldt.

For samlevende par, der ikke opfylder betingelserne for at adoptere sammen, vil det fortsat være muligt for en af de samlevende at søge om godkendelse som eneadoptant. I disse situationer gælder samme praksis som hidtil, hvor samleveren som udgangspunkt skal opfylde de objektive krav til godkendelse.

1. 2. Baggrund

Det fremgår af § 5 i adoptionsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 392 af 22. april 2013 med senere ændringer, at personer, der er gift, kun kan adoptere sammen, ligesom det er en forudsætning for at adoptere sammen, at personerne er gift. Et par, der lever sammen uden at være gift, kan ikke adoptere sammen. Det samme gælder i relation til stedbarns-adoption efter lovens § 5 a.

Det er således kun personer, der er gift med hinanden, der kan og skal adoptere sammen. Hertil kommer, at stedbarns-adoption kun er muligt, når en ægtefælle adopterer den anden ægtefælles barn eller adoptivbarn, eller under visse betingelser adopterer en tidligere ægtefælles barn eller adoptivbarn.

En person, der lever sammen med en anden person uden at være gift med denne, kan ikke adoptere samleverens barn med den virkning, at barnet bliver deres fælles barn.

2. Adgang for samlevende til at adoptere

2.1. Gældende ret for ægtefæller

Efter § 5 i adoptionsloven kan personer, der er gift, som alt-overvejende hovedregel kun adoptere sammen, ligesom det er en forudsætning for at adoptere sammen, at personerne er gift.

Samtidig er stedbarns-adoption kun en mulighed, når en ægtefælle adopterer den anden ægtefælles barn eller adoptivbarn. Det er også muligt at stedbarns-adoptere en afdød ægtefælles barn. Der kan endvidere gennemføres stedbarns-adoption efter skilsmisse, men det er da en betingelse, at den, der ønskes adopteret, er myndig.

Det bemærkes i den forbindelse, at registrerede partnere siden den 1. juli 2010 har været ligestillede med ægtefæller i adoptionsmæssig henseende. Lov om registreret partnerskab blev ophævet ved lov nr. 532 af 12. juni 2012 om ændring af love om ægteskabs indgåelse og opløsning, lov om ægteskabets retsvirkninger og retsplejeloven og om ophævelse af lov om registreret partnerskab (Ægteskab mellem to personer af samme køn). Imidlertid fremgår det af § 4, stk. 2, i sidstnævnte lov, at lov om registreret partnerskab fortsat finder anvendelse på partnerskaber, som er registreret før den 15. juni 2012.

I forhold til godkendelse til fremmedadoption, hvorved forstås en adoption, hvor ansøgerne enten ikke kender barnet i forvejen eller kender barnet, men ikke har en så tæt tilknytning til barnet (i form af f.eks. familierelationer m.v.), at betingelserne for en familieadoption er opfyldt, vil ansøgernes civile status så vidt muligt blive søgt afklaret under fase 1 af godkendelsesforløbet. Godkendelsesforløbet er inddelt i 3 faser. I fase 1 skal de generelle betingelser for at blive godkendt undersøges, i fase 2 deltager ansøgerne i et adoptions-forberedende kursus, og i fase 3 foretages en vurdering af, om ansøgerne efter en individuel vurdering må anses for egnede til at adoptere. Hvis ansøgerne afslutter fase 1 uden at have indgået ægteskab, skal statsforvaltningen eller adoptions-samrådet i forbindelse med tilkendegivelsen om, at undersøgelsesforløbet kan fortsætte, samtidig gøre ansøgerne opmærksomme på, at en endelig godkendelse som adoptanter vil forudsætte, at ansøgerne indgår ægteskab. Kravet om, at ansøgerne er gift, skal således først være opfyldt på tidspunktet for godkendelsen efter fase 3. Et ugift par vil derfor

kunne indgive ansøgning om godkendelse som adoptanter, og vil – hvis de øvrige betingelser er opfyldt – kunne godkendes som adoptanter, hvis de på tidspunktet for adoptions-samrådets afgørelse om godkendelse er blevet gift.

Efter adoptionslovens § 25 er det i adoptionsbekendtgørelsens § 25 (bekendtgørelse nr. 807 af 21. juni 2013) fastsat, at det for ægtepar er en forudsætning for at kunne adoptere, at de har levet sammen i mindst 2½ år, når de ansøger om at blive godkendt som adoptanter. Samlivskravet er således i forhold til godkendelse til fremmedadoption en af de generelle betingelser, som skal være opfyldt i fase 1, jf. ovenfor. Det fremgår af adoptionsvejledningen (vejledning nr. 9652 af 28. november 2013), at dette krav skal sikre, at ansøgerne lever i et stabilt parforhold, hvilket anses for at være en forudsætning for et gunstigt adoptionsforløb. Det kræves normalt, at ansøgerne i mindst 2½ år har haft fælles folkeregisteradresse. Efter omstændighederne kan der lægges vægt på oplysninger af anden art, men ansøgernes egne oplysninger om samlivets varighed kan ikke alene begrunde, at samlivskravet anses for opfyldt. Ved stedbarnsadoption er det som udgangspunkt en forudsætning, at adoptanten har boet sammen med både barnets forælder og barnet i en periode på mindst 2½ år. Baggrunden for dette krav er – som ved fremmedadoptioner – at familien har opnået den nødvendige stabilitet, men også at ønsket om adoption er en velovervejet beslutning baseret på erfaring fra flere års samliv som familie.

Hvis der foreligger særlige omstændigheder, vil samlivskravet kunne fraviges. I forhold til godkendelse til fremmedadoption vil det eksempelvis kunne være tilfældet, hvis ansøgerne har mødt hinanden i en relativt sen alder og derefter hurtigt har fundet ud af, at de ikke kan få biologiske børn sammen. I dette tilfælde vil samlivskravet kunne kollidere med aldersbetingelserne i § 26 i adoptionsbekendtgørelsen, hvorefter ansøgerens alder på ansøgningstidspunktet ikke må overstige barnets alder med mere end 42 år. Der gælder ingen regler for den maksimale aldersforskel ved stedbarnsadoptioner. Det vil dog også være muligt efter en konkret vurdering at fravige samlivskravet i forhold til denne type adoptioner, navnlig hvis der foreligger en situation, hvor adoptionen ikke kan vente, eksempelvis fordi barnets forælder er ramt af en livstruende sygdom.

Efter § 18 i adoptionsloven kan et adoptivforhold ophæves, hvis adoptanten og adoptivbarnet er enige om ophævelse. Er barnet mindreårigt, kan adoptivforholdet dog kun ophæves, hvis adoptanten og adoptivbarnets oprindelige forældre er enige om det, og hvis ophævelsen skønnes at være bedst for barnet. I så fald genindtræder barnet i retsforholdet til den oprindelige forælder og dennes slægt. Ved vurderingen af, om ophævelse er bedst for barnet, når det er mindreårigt, lægges der bl.a. vægt på barnets alder, den forudgående kontakt mellem de oprindelige forældre og barnet, og sagens konkrete omstændigheder i øvrigt.

2.2. Gældende ret for samlevende

Ugifte samlevende kan ikke adoptere sammen og har ikke mulighed for at adoptere samleverens barn eller adoptivbarn med den virkning, at barnet bliver deres fælles barn (stedbarnsadoption).

En ugift samlever betragtes i adoptionsmæssig henseende som en enlig ansøger. En samlever kan kun adoptere som eneadoptant og skal i princippet opfylde de samme krav som en enlig ansøger. For reelt enlige skal der foretages en individuel vurdering af, om den pågældende kan anses for egnet til at opfostre et adoptivbarn alene. Det fremgår af adoptionsvejledningen, at der ved denne vurdering lægges vægt på, om ansøgeren er i besiddelse af nogle – til forskel fra samlevende – yderligere eller særlige kvalifikationer, der gør ansøgeren velegnet til at opfostre et barn alene.

For samlevende vil der imidlertid i praksis ved vurderingen af, om den enlige ansøger opfylder de generelle godkendelseskrav, blive lagt vægt på, at ansøgeren lever i et ægteskabslignende forhold med en person, der reelt vil kunne få en forælderrolle i forhold til barnet. Karakteren af det faste samlivsforhold kan være sådan, at også samleveren skal opfylde de generelle godkendelseskrav, jf. adoptionsvejledningen. Den omstændighed, at ansøgeren lever i et samlivsforhold af ægteskabslignende karakter, vil således indgå i den samlede vurdering af den samlevendes egnethed til at opfostre et barn og kan være udslagsgivende for den samlede vurdering af, hvorvidt den ugifte samlevende kan anses for egnet hertil samt for, hvorvidt adoptionen kan antages at være til gavn for det barn, der ønskes adopteret.

2.3. Ministeriets overvejelser

Kravet om ægteskab som en forudsætning for at adoptere sammen synes at afspejle en familieopfattelse, som ikke modsvarer den almindelige familiedannelse. Det er således i dag helt almindeligt at være ugifte samlevende forældre. Der vil derfor være en række situationer, hvor det trods et måske endog særdeles veletableret samliv ikke er muligt at blive godkendt som adoptanter til fremmedadoption, ligesom der også vil være situationer, hvor en stedbarnsadoption på grund af kravet om ægteskab ikke er mulig trods mange års samliv, herunder også med barnet.

Mulighederne for at adoptere – enten i form af fremmedadoption eller som stedbarnsadoption – bør være i tråd med de almindelige familiemønstre i dagens Danmark, således at ægtefæller og samlevende par, uanset køn, har samme mulighed for at adoptere. Adoptionsloven bliver derved tidsvarende, og loven bringes på linje med andre dele af den familieretlige lovgivning, hvor det er uden betydning, om forældrene er gift eller samlevende. Det er eksempelvis tilfældet for så vidt angår bestemmelserne om samvær i forældreansvarsloven og bestemmelserne om bidrag i lov om børns forsørgelse.

Samtidig med at der indføres mulighed for at samlevende kan adoptere sammen, bør der af hensyn til barnet, herunder navnlig hensynet til at sikre barnet et stabilt familieliv med to forældre, stilles krav om, at samlevende par, der lever i et ægteskabslignende forhold, adopterer sammen. Dette svarer til, hvad der i dag gælder for ægtefæller. Børn, der vokser op i familier, hvor forældrene ikke er gift, bør ikke behandles forskelligt fra børn, der vokser op i familier, hvor forældrene er gift. Et sådant krav ligger endvidere i naturlig forlængelse af den allerede gældende praksis, hvorefter det indgår i vurderingen af en ugift samlevendes egnethed som eneadoptant, at han eller hun lever i et ægteskabslignende forhold med en person, der vil kunne få en forælderrolle i forhold til barnet. Denne omstændighed kan få afgørende betydning for, om adoptionsansøgningen imødekommes, idet det alt efter samlivsforholdets karakter vil kunne kræves, at den anden samlevende, som ikke er ansøgeren, også skal opfylde de generelle adoptionskrav.

2.4. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at adoptionsloven ændres, sådan at det ikke længere er en forudsætning for at adoptere sammen, at ansøgerne er gift med hinanden. Det afgørende set ud fra hensynet til barnet må være, at der er tale om et stabilt parforhold. Denne stabilitet sikres i første omgang gennem kravet i adoptionsbekendtgørelsens § 25, hvorefter ægtefæller skal have samlevet i mindst 2½ år for at kunne adoptere, medmindre der foreligger særlige omstændigheder, idet det foreslås, at dette krav skal gælde tilsvarende for samlevende par.

Det foreslås, at der samtidig med, at samlevende par gives mulighed for at adoptere sammen, indføres et krav i loven om, at samlevende par, der lever i et stabilt parforhold af ægteskabslignende karakter, adopterer sammen. Kravet er begrundet i hensynet til barnet, herunder navnlig hensynet til at sikre barnet et stabilt familieliv med to forældre. Adoption bør være udtryk for en velovervejede beslutning, truffet i fællesskab af det samlevende par, som fremadrettet skal udgøre barnets familie.

Kravet svarer til, hvad der i dag gælder for ægtefæller, og barnet sikres dermed samme retsstilling i adoptionsmæssig henseende, uafhængigt af adoptanternes civile status. At samlevende skal adoptere sammen i lighed med ægtefæller, når visse betingelser er opfyldt, ligger endvidere i naturlig forlængelse af gældende praksis, hvorefter der ved bedømmelsen af en ansøgers egnethed lægges vægt på, at ansøgeren lever i et parforhold af ægteskabslignende karakter med den virkning, at også samleveren skal opfylde de generelle godkendelseskrav.

Ved samlevende i lovens forstand forstås et par, der lever i et stabilt parforhold af ægteskabslignende karakter, uanset køn. Afgørende for, om der er tale om et parforhold af ægteskabslignende karakter, bør være, at de samlevende har haft et sammenhængende samliv af mindst 2½ års varighed, normalt på fælles folkeregisteradresse, umiddelbart op til indgivelsen af ansøgningen om godkendelse. Andre elementer,

der bekræfter eller afkræfter forholdets karakter af ægteskabslignende, kan efter omstændighederne også tages i betragtning. For samlevende er mindst 2½ års samliv således både en betingelse for, at de kan adoptere sammen, og forudsætningen for, at det kan kræves, at de adopterer sammen. Ansøgere, der ikke haft et samliv af mindst 2½ års varighed, betragtes ikke som samlevende i lovens forstand.

For en samlevende, der ikke har haft et samliv af mindst 2½ års varighed, vil det dog fortsat være muligt at søge om godkendelse som eneadoptant. I disse situationer gælder samme praksis som hidtil, hvor samleveren som udgangspunkt skal opfylde de objektive krav til godkendelse i adoptionsbekendtgørelsens §§24-28, jf. ovenfor.

Samlevende, der får en godkendelse til adoption af de danske myndigheder, vil fortsat skulle opfylde kravene fra det land, hvorfra de ønsker at adoptere et barn, et såkaldt afgiverland. Hvis et afgiverland stiller krav om ægteskab, må de godkendte samlevende ansøgere vælge et andet land at adoptere fra.

3. Ligestillingsmæssige konsekvenser

Forslaget om at give ugifte samlevende mulighed for at adoptere sammen (herunder stedbarnsadoptere) på samme måde som ægtefæller vil medføre øget ligestilling mellem ægtefæller og ugifte samlevende. Lovforslaget berører ikke den kønsmæssige ligestilling, idet forslaget i lighed med, hvad der gælder for ægtefæller, omfatter samlevende af begge køn.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Samlevende vil fremover på lige fod med ægtefæller få mulighed for at adoptere sammen, herunder adoptere den andens barn (stedbarnsadoption). Samlevende i parforhold af ægteskabslignende karakter skal adoptere sammen i lighed med, hvad der gælder for ægtefæller.

8. Forholdet til EU-retten

Forslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder, organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 20. december 2013 til den 20. januar 2014 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

AC Børnehjælp, Adoption & Samfund, Adoptionsnævnet, Advokatrådet, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, DanAdopt, Danske Advokater, Danske Familieadvokater, Dansk Socialrådgiverforening, Et barn to forældre, Foreningen af Advokater

og Advokatfuldmægtige, Familiens Forening, Foreningen af Offentlige Chefer i Statsforvaltningen, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre, Kommunernes Landsforening, Kvinderådet, Landsforeningen Børn og Samvær, Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK), Mandecentret, Mødrehjælpen, Red Barnet, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigsombudsmanden på Grønland og Statsforvaltningen.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Samlevende vil fremover på lige fod med ægtefæller få mulighed for at adoptere sammen, herunder adoptere den andens barn (stedbarnsadoption). Samlevende i parforhold af ægteskabslignende karakter skal adoptere sammen i lighed med, hvad der gælder for ægtefæller.	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter de gældende regler i § 4 a, stk. 2, i adoptionsloven kræver stedbarnsadoption af en ægtefælles barn eller adoptivbarn ikke godkendelse som adoptant. Med den foreslåede ændring af § 4 a, stk. 2, vil denne undtagelse fra kravet om godkendelse også gælde i forhold til stedbarnsadoption i samlivsforhold. Bestemmelsen skal sammenholdes med adoptionslovens § 5 a om stedbarnsadoption, jf. lovforslagets § 1, nr. 5 og 6.

Til nr. 2, 3 og 4

Efter den gældende bestemmelse i adoptionslovens § 5 kan kun ægtefæller adoptere sammen, og en ægtefælle kan kun adoptere sammen med sin ægtefælle.

Den foreslåede ændring af § 5 betyder, at samlevende kan adoptere sammen i lighed med ægtepar.

Ægtefæller vil fortsat kun kunne adoptere sammen. Tilsvarende vil samlevende i et ægteskabslignende forhold kun kunne adoptere sammen. Den foreslåede ændring af § 5 be-

tyder, at samlevende kan og skal adoptere sammen i lighed med ægtefæller. Ved samlevende i lovens forstand forstås et par, der lever i stabilt parforhold af ægteskabslignende karakter, uanset køn. Afgørende for, om der er tale om et parforhold af ægteskabslignende karakter, er, at de samlevende har haft et sammenhængende samliv af mindst 2½ års varighed, normalt på fælles folkeregisteradresse, umiddelbart op til indgivelsen af ansøgningen om godkendelse. Der henvises til punkt 2.1. i de almindelige bemærkninger.

For samlevende er mindst 2½ års samliv både en betingelse for, at de kan adoptere sammen, og forudsætningen for, at det kan kræves, at de adopterer sammen. Der vil med de foreslåede ændringer i bestemmelserne ikke blive ændret i den nugældende adoptionsretlige praksis for, hvornår et samliv har en sådan karakter, at der kan ansøges om adoption. Kravet om mindst 2½ års samliv, som beskrevet i punkt 2.1. i de almindelige bemærkninger, vil således gælde både for ægtepar og samlevende. Der skal derfor i forhold til samlevende par foretages den samme undersøgelse af, om samlivskravet er opfyldt, som foretages i forhold til ægtefæller. Der vil, som efter de gældende regler, kunne ske en fravigelse af samlivskravet, eksempelvis i en situation hvor parterne har mødt hinanden i en relativ sen alder, og hvor samlivskravet kommer til at kollidere med alderskriterierne i

forhold til godkendelse til fremmedadoption, eller hvor der er tale om en situation, hvor en stedbarnsadoption ikke kan udsættes.

Endelig bemærkes, at der kan være særlige tilfælde, hvor en ansøger er gift, men bor sammen med en anden end ægtefællen og ønsker at adoptere sammen med sin samlever. Det kan eksempelvis være tilfældet, hvis ansøgeren ikke ønsker at lade sig skille eller har indledt en skilsmisssag, som ikke er afsluttet, og hvor afslutningen af sagen trækker ud. Bestemmelsen er ikke i sig selv til hinder for, at en ansøger i et sådant tilfælde adopterer sammen med sin samlever. Dette forudsætter dog, som i alle andre tilfælde, at betingelserne for adoption er opfyldt. Den omstændighed, at ansøgeren fortsat er gift, vil indgå i det samlede bedømmelsesgrundlag, herunder i vurderingen af hvorvidt adoptionen er til gavn for barnet, ligesom bl.a. karakteren af ansøgernes indbyrdes forhold vil indgå i denne vurdering. Tilsvarende kan ægtefæller, der ikke bor sammen, i særlige tilfælde adoptere sammen, selv om en af dem har en samlever. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis ægtefællerne ønsker at adoptere deres tidligere plejebarn, der er fyldt 18 år. Også her vil den omstændighed, at ansøgeren har en anden samlever, indgå i det samlede bedømmelsesgrundlag af, hvorvidt adoptionen er til gavn for barnet.

Ansøgere, der ikke har haft et samliv af mindst 2½ års varighed, betragtes ikke som samlevende i lovens forstand. For en ugift samlevende, der ikke har haft et samliv af mindst 2½ års varighed, vil det derfor fortsat være muligt at søge om godkendelse som eneadoptant.

Samlevende, der får en godkendelse til adoption af de danske myndigheder, vil fortsat skulle opfylde kravene fra det land, hvorfra de ønsker at adoptere et barn, et såkaldt afgiverland. Hvis et afgiverland stiller krav om ægteskab, må de godkendte samlevende ansøgere vælge et andet land at adoptere fra.

Til nr. 5, 6 og 7

Med de foreslåede ændringer af § 5 a vil det også blive muligt at gennemføre en stedbarnsadoption af en samlevers barn eller adoptivbarn, ligesom det vil blive muligt at stedbarnsadoptere en tidligere samlevers barn eller adoptivbarn. Derved skabes der mulighed for at undgå den for barnet uhensigtsmæssige situation, at en stedbarnsadoption på grund af kravet om ægteskab ikke er mulig trods mange års samliv, herunder også med barnet.

Til nr. 8

Efter de gældende regler skal et samtykke til adoption afgives ved personligt fremmøde i statsforvaltningen. Dette gælder dog ikke, hvis der er tale om samtykke til, at en ægtefælle eller registreret partner kan stedbarnsadoptere barnet. Den foreslåede ændring af § 8, stk. 1, betyder, at kravet om at afgive samtykke ved fremmøde heller ikke vil gælde i situationer, hvor der er tale om samtykke til en samlevers stedbarnsadoption af barnet. Ændringen sikrer, at der stilles de

samme krav til, hvordan ægtefæller og samlevende kan afgive samtykke til adoption

Til nr. 9

En stedbarnsadoption har den virkning, at den adopterede i forhold til ægtefællerne eller de tidligere ægtefæller får den samme retsstilling, som hvis der var tale om deres fælles barn. Ændringen af § 16, stk. 2, er en konsekvensændring, sådan at den adopterede i forhold til de samlevende eller tidligere samlevende på samme måde, som hvis der havde været tale om ægtefæller, får status af at være deres fælles barn. Det bemærkes i øvrigt, at den under punkt 2.1. i de almindelige bemærkninger beskrevne praksis om ophævelse af et adoptivforhold også vil finde anvendelse i tilfælde, hvor en stedbarnsadoption af en samleverages barn ønskes ophævet, herunder vurderingen af om en ophævelsen skønnes at være bedst for det mindreårige barn.

Til nr. 10

Efter den gældende bestemmelse i adoptionslovens § 20 kan adoptionsforholdet for ægtefællers fælles adoptivbarn kun ophæves over for dem begge, medmindre der er tale om et af de tilfælde, der er omfattet af lovens § 19. Den foreslåede ændring af § 20, stk. 1, er en nødvendig følge af, at samlevende efter forslaget nu kan adoptere med den virkning, at den adopterede bliver deres fælles barn. En eventuel ophævelse af adoptionen skal derfor også ske over for begge samlevende i disse tilfælde.

Til nr. 11

Det er muligt at tillade personer, der bor i udlandet, at adoptere efter adoptionsloven, hvis ansøgeren eller ansøgerens ægtefælle har dansk statsborgerskab og dette forhold er til hinder for at gennemføre en adoption i det land, ansøgeren bor i. Med den foreslåede ændring af § 29, stk. 1, er det også muligt at gennemføre en adoption efter dansk lovgivning, hvis en samlevers danske statsborgerskab er til hinder for at gennemføre en adoption i hjemlandet.

Til § 2

Det foreslås i § 2, stk. 1, at loven træder i kraft den 1. januar 2015.

Dette indebærer, at de nye regler om adoption for samlevende, som loven indeholder, også finder anvendelse på verserende ansøgninger om adoption, som en ansøger, der har en samlever, har indgivet inden lovens ikrafttræden, og som ved lovens ikrafttræden ikke er færdigbehandlet.

De nye regler udvider adoptionslovens anvendelsesområde til også at omfatte ugifte samlevende, der ønsker at adoptere sammen. Reglerne berører ikke enlige eller ægtepar, der ønsker at adoptere sammen. De nye regler begrænser således ikke de rettigheder, som en adoptionsansøger, der har en samlever, har efter de gældende regler, bortset fra den foreslåede ændring af § 5, stk. 1, i adoptionsloven (lovforslagets

§ 1, nr. 2 og 3). Denne ændring indebærer, at den, som er gift eller samlevende kun kan adoptere sammen med sin ægtefælle eller samlever, medmindre der er tale om stedbarns-adoption, eller ægtefællen eller samleveren er forsvundet eller på grund af sindssygdom, åndssvaghed eller lignende tilstand er ude af stand til at handle fornuftmæssigt.

Der er derfor ikke noget til hinder for at lade de nye regler finde anvendelse på ansøgninger om adoption, som en ansøger, der har en samlever, har indgivet inden lovens ikrafttræden, bortset fra den ændrede bestemmelse i § 5, stk. 1, jf. den foreslåede overgangsregel i lovforslagets § 2, stk. 2. En adoptionsansøger, der inden lovens ikrafttræden har indgivet en ansøgning om adoption, vil derfor kunne adoptere alene, selv om ansøgeren har en samlever, der ikke adopterer det pågældende barn.

Ønsker ansøgeren og dennes samlever at ændre en ansøgning om adoption, der er indgivet inden lovens ikrafttræden, sådan at de ansøger om at adoptere sammen, skal de blot

meddele dette til statsforvaltningen. De behøver således ikke at indsende en ny ansøgning om adoption.

Til § 3

Bestemmelsen i § 3 vedrører lovens territoriale område. Det foreslås, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland. Det foreslås dog samtidig, at loven ved kongelig anordning helt eller delvist kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Adoptionsloven er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning nr. 1169 af 25. november 2006 om ikrafttræden for Færøerne af lov om adoption og er senest ændret ved kongelig anordning nr. 398 af 20. april 2010. Loven er ligeledes sat i kraft for Grønland ved kongelig anordning, jf. senest kongelig anordning nr. 410 af 21. april 2010 om ikrafttræden for Grønland af forskellige love om ændring af adoptionsloven.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I adoptionsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 392 af 22. april 2013, som ændret ved § 24 i lov nr. 647 af 12. juni 2013, § 2 i lov nr. 652 af 12. juni 2013, og § 8 i lov nr. 552 af 2. juni 2014, foretages følgende ændringer:

§ 4 a. Er den, som ønskes adopteret, under 18 år, må adoption kun bevilges, når ansøgeren er godkendt som adoptant, jf. §§ 25 a og 25 b.

Stk. 2. Godkendelse kræves dog ikke ved adoption af ægtefælles barn eller adoptivbarn eller efter regler fastsat af ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold i tilfælde, hvor der består nært slægtskab eller andet særligt tilknytningsforhold mellem adoptanten og adoptivbarnet eller dettes forældre.

§ 5. Den, som er gift, kan bortset fra de i § 5 a, stk. 2, nævnte tilfælde kun adoptere sammen med sin ægtefælle, medmindre denne er forsvundet eller på grund af sindssygdom, åndssvaghed eller lignende tilstand er ude af stand til at handle fornuftmæssigt.

Stk. 2. Kun ægtefæller kan adoptere sammen.

§ 5 a. En ægtefælle kan adoptere den anden ægtefælles barn eller adoptivbarn (stedbarnsadoption).

Stk. 2. Stedbarnsadoption kan endvidere ske af en tidligere ægtefælles barn eller adoptivbarn. Er ægteskabet ophørt ved skilsmisse eller omstødelse, kan stedbarnsadoption kun ske, hvis den, der ønskes adopteret, er myndig.

§ 8. Samtykke efter § 7 skal afgives skriftligt under personligt fremmøde for statsforvaltningen eller for anden myndighed eller institution, som er godkendt dertil af ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold. Kravet om personligt fremmøde gælder dog ikke den forælder, der afgiver samtykke til vedkommendes ægtefælle eller partners stedbarnsadoption.

Stk. 2-5. [...]

§ 16. [...]

Stk. 2. Ved stedbarnsadoption efter § 5 a får den adopterede i forhold til ægtefællerne eller de tidligere ægtefæller samme retsstilling, som om den pågældende var deres fælles barn.

Stk. 3. [...]

§ 20. Hvis ægtefæller har fælles adoptivbarn, kan adoptivforholdet kun ophæves over for dem begge.

1. I § 4 a, stk. 2, indsættes efter »ægtefælles«: »eller samlevers«.

2. I § 5, stk. 1, indsættes efter »gift«: »eller samlevende«.

3. I § 5, stk. 1, indsættes efter »ægtefælle«: »eller samlevers«.

4. I § 5, stk. 2, indsættes efter »ægtefæller«: »eller samlevende«.

5. I § 5 a, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Tilsvarende kan en samlevers adoptere den anden samlevers barn eller adoptivbarn.«

6. I § 5 a, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter »ægtefælles«: »eller samlevers«.

7. I § 5 a, stk. 2, 2. pkt., indsættes efter »omstødelse«: »eller er samlivet ophævet,«.

8. I § 8, stk. 1, ændres »ægtefælles eller partners« til: »ægtefælles eller samlevers«.

9. I § 16, stk. 2, ændres »ægtefællerne eller de tidligere ægtefæller« til: »ægtefællerne, de tidligere ægtefæller, de samlevende eller de tidligere samlevende,«.

10. I § 20, stk. 1, indsættes efter »ægtefæller«: »eller samlevende«.

Stk. 2. [...]

§ 29. Den, der har bopæl i udlandet, kan kun adoptere efter reglerne i denne lov, hvis ansøgeren eller dennes ægtefælle har dansk statsborgerskab og adoption som følge heraf ikke kan gennemføres i det land, hvor ansøgeren bor, og en dansk adoptionsbevilling får gyldighed i bopælslandet.

Stk. 2 og 3. [...]

11. I § 29, *stk. 1*, indsættes efter »ægtefælle«: »eller samlever«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2015, jf. dog *stk. 2*.

Stk. 2. § 5, *stk. 1*, i adoptionsloven, som ændret ved § 1, nr. 2 og 3, i denne lov, finder ikke anvendelse på ansøgninger om adoption, der er indgivet før lovens ikrafttræden af en ansøger, der har en samlever, og som ved lovens ikrafttræden ikke er færdigbehandlet. For sådanne ansøgninger finder den hidtil gældende regel i § 5, *stk. 1*, i adoptionsloven anvendelse.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.